

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

ПОСОХОВ І.М., *д-р. екон. наук, проф*

ЧЕПШКО О.В., *аспірант*

(НТУ "ХП", Харків)

Забезпечення конкурентоспроможності України на світовому ринку значною мірою обумовлено підвищенням економічної сталості і конкурентоспроможності суб'єктів господарювання.

За даними експертів Всесвітнього економічного форуму (GCI 2016-2017) Україна займає 85 місце серед 138 держав у рейтингу національної конкурентоспроможності та належить до групи країн перехідної стадії розвитку «від екстенсивного розвитку – до ефективного». Незважаючи на те, що такий стан країни визначає однаковий ступінь важливості розвитку складових конкурентоспроможності як субіндексу «Базові вимоги», так й субіндексу «Драйвер ефективності», зростання якого залежить від інвестицій, прискорене зростання конкурентоспроможності забезпечується завдяки використанню новітніх світових технологій на вітчизняних підприємствах [3; 4; 5; 7].

З середини ХХ століття у світовій економіці відбувається постійне зростання ролі високотехнологічних галузей виробництва, що потребує застосування інноваційних технологій в найбільш успішних світових компаніях, і забезпечення конкурентоспроможності за рахунок інновацій та впровадження ефективних систем управління [1]. Зрозуміло, що капітал і потенціал підприємства вимірюється не тільки основними і оборотними фондами, а й знаннями, або інтелектуальним капіталом (ІК). Трансформація економічної моделі України та інтеграція у світове господарство, актуалізують проблему вибору критеріїв і показників конкурентоспроможності організації. На думку авторів, найбільш актуальний наступний перелік: якість – виробничо-технологічний та інноваційний потенціал; економічність – ресурсний потенціал;

дієвість – кадровий потенціал.

Погоджуємося з точкою зору, що вирішальною передумовою конкурентоспроможності є висококваліфікована, творча робоча сила, яка прагне до відповідальності і найкращих результатів своєї діяльності. Саме цим пояснюється, що рівень освіти, кваліфікації, компетентності працівника, їх конкурентоспроможність, як на внутрішніх, так і на зовнішніх ринках є основою зростання людського капіталу підприємств [2; 5; 6].

На сучасному етапі розвитку науково-технічного прогресу з'явилась тенденція переходу від техноцентризму до антропоцентризму, тобто пріоритет надається саме соціальній підсистемі, людині, людському капіталу. У той же час, техніко-технологічна підсистема підприємства залишається дуже важливою для забезпечення конкурентоспроможності, але залежною від якості існуючого людського капіталу. Такі якісні характеристики людського капіталу, як рівень кваліфікації, знань, творчій потенціал, визначають можливості створення конкурентоспроможних товарів і послуг на внутрішньому і світовому ринку, а також масштаби і темпи науково-технічних перетворень. Саме інвестиції в людський капітал, що розглядаються у якості капіталовкладень, є фактором майбутнього сталого економічного зростання і особливістю розвитку підприємницьких структур індустріально розвинених країн.

Таким чином, стратегічним орієнтиром у напрямку використання і нарощування конкурентних переваг українських підприємств має бути науково-технічний та людський потенціали, які є найважливішими факторами економічного розвитку в умовах переходу до інноваційної економіки та які необхідно розвивати при виконанні відповідних умов (створення національної інноваційної системи, спеціалізація на експорті готової продукції, забезпечення виконання програм державної підтримки та розвитку пріоритетних галузей економіки України).

Список використаної літератури:

1. Лозик Н.Ф. Роль человеческого фактора в концепциях экономического развития. Управление социальными инновациями: сборник статей III Международной научно-практической конференции. – М.: РУДН, 2013.
2. Онікієнко В.В. Ринок праці та соціальний захист населення України: ретроаналіз, проблеми, шляхи вирішення : науково-аналітична монографія / В.В. Онікієнко. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України, 2013. – 456 с.
3. Ukraine – Global Competitiveness Index [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://countryeconomy.com/government/global-competitiveness-index/ukraine>
4. Посохов І. М. Актуальність управління конкурентоспроможністю підприємства на засадах процесного підходу / І. М. Посохов, О. В. Чепіжко // Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця, присвячена 115 річниці від дня народження видатного економіста, Нобелівського лауреата з економіки 1971 року : тези доп., 26-28 травня 2016 р. – Харків : [б. в.], 2016. – С. 190-193.
5. Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. Економічна інтеграція України у світове господарство : кол. монографія / І. М. Посохов [та ін.] ; ред. І. М. Посохов [та ін.] ; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. – Харків : НТУ "ХПІ", 2016. – 450 с.
6. Posokhov I. M. Evolution of theoretical approaches to the competitiveness conception / I. M. Posokhov, E. V. Chepizhko // Theoretical & Applied Science. – 2017. – Iss. 04, vol. 48. – P. 177-188.
7. Posohov I. M. Research nature and concepts "competitive enterprise" / I. M. Posohov, E. V. Chepizhko // Science and Technology. – 2016. – № 3. – P. 154-168.